

אהבת עולם OR אהבה רבה

We have already reviewed several aspects of the ברכה of אהבה רבה. Our concern this week is to understand the Talmudic source for the opening words of the ברכה. Does it not appear from the גמרא that the opening words of the ברכה should be: אהבת עולם?

ברכות דף י"א ע"א – משנה. בשחר מברך שתים לפניו ואחת לאחריה, ובערב מברך שתים לפניו ושתים לאחריה, אחת ארוכה ואחת קצרה. מקום שאמרו להאריך – אינו רשאי לקצר, לקצר – אינו רשאי להאריך, לחתום – אינו רשאי שלא לחתום, שלא לחתום – אינו רשאי לחתום. גמרא. מאי מברך? – אמר רבי יעקב אמר רבי אשעיא: (ישעיהו מ"ה) יוצר אור ובורא חשך. . . ואידך מאי היא? – אמר רב יהודה אמר שמואל: אהבה רבה. וכן אורי ליה רבי אלעזר לרבי פדת בריה: אהבה רבה. תניא נמי הכי: אין אומרים אהבת עולם אלא אהבה רבה. ורבנן אמרי: אהבת עולם, וכן הוא אומר (ירמיהו ל"א) ואהבת עולם אהבתך על כן משכתך חסד. אמר רב יהודה אמר שמואל: השכים לשנות, עד שלא קרא קריאת שמע צריך לברך, משקרא קריאת שמע אינו צריך לברך, שכבר נפטר באהבה רבה.

These are the issues that arise out of this גמרא: 1) When there is a dispute between an individual שמואל and the רבנן, do we not follow the majority, i.e. the רבנן? 2) Should we not follow the רבנן who provide a Biblical source for their position as opposed to שמואל who provides no source for his position?

The רבנן uses this גמרא as support for his holding like the רבנן.

מסכת ברכות דף ה' ע"ב – שנייה מאי היא? אמר רב יהודה אמר שמואל אהבה רבה; ורבנן אמרי אהבת עולם. תניא נמי הכי אין אומרים אהבה רבה אלא אהבת עולם וכן הוא אומר ואהבת עולם אהבתך וקיי"ל כרבנן. והאי דאמרי לקמן אמר רב יהודה אמר שמואל השכים לשנות קודם שיקרא ק"ש צריך לברך, לאחר שקרא ק"ש אינו צריך לברך, מאי טעמא שכבר נפטר באהבה רבה, ההוא מימרא דשמואל הוא דהוא מאריה דשמעתא קמייתא הוא. ורבנן פליגי עליה, וכבר אידחיא לה הא דשמואל דתניא כותיהו דרבנן, וכל מאי דמשתכחת בתר הכי אהבה רבה אעיקרא דשמואל גריר.

Several ראשונים view the practice of reciting אהבה רבה in שחרית as a compromise:

תוספות ברכות דף י"א עמוד ב' – ורבנן אמרי אהבת עולם וכו' – הלכך תקינו לומר בשחרית אהבה רבה ובערבית אהבת עולם. רא"ש ברכות פר' א' סימן יב' – והגאונים כתבו שיש לקיים דברי שניהם. וכן באשכנז ובערפת נהגו לומר בשחרית אהבה רבה ולומר בערבית אהבת עולם. ספר שבולי הלקט ענין תפילה סימן יד' – וכתב ר' צמח גאון זצ"ל יש מקומות שאומרים אהבה רבה ויש מקומות שאומרים אהבת עולם אלא שאל מר הר"ר יעקב את רב

תננאי ז"ל מפני מה אומרים אהבה רבה והא תניא כרבנן דאמרי אהבת עולם? ואמר לו בשחר אנו אומרים אהבה רבה ובערב אנו אומרים אהבת עולם. והלכות גדולות ורבינו חננאל ורבינו יצחק פאסי ז"ל פסקו הלכה כרבנן וכן כתב ג"כ רבינו ישעי' זצ"ל כיון דתניא כרבנן הלכתא כוותייהו ומה לנו לעשות כשמואל.

The presents a practical explanation for the compromise.

ולי הקטן נראה שעוד מטעם אחר אחזו בהנוסחא אהבה רבה לשחרית, והוא כדי שלא לטעות בגוף הברכות ולהחליף הברכה של ערבית לשחרית ושל שחרית לערבית וכמו שמתחילים ג"כ מטעם זה בשחרית אמת ויציב ובערבית אמת ואמונה אף כי בשמעתם שניהם שוים כי יציב הוא אמונה, אך לא תיקנו לומר אמת ואמונה בשחרית ובחרו בשינוי לשון כדי שלא יטעה אדם בשגירות לשונו לומר גם שחרית אמת ואמונה כל זאת וכו' או בערבית אמת ויציב וכו' כן נראה גם כן טעמו של שמואל שאמר בשחרית אהבה רבה אהבתנו ולא אהבת עולם אהבתנו ה' אלוקינו וכו' וזה הטעם באמת כדאי לנוסח האשכנזים.

The presents a passionate defense for reciting only אהבת עולם .

ספר כלבו סימן ה ד"ה וגומר הברכה-וגומר הברכה עד יוצר המאורות, ואח"כ מתחיל ברכה שניה של ק"ש אהבת עולם. וברכה זו אינה פותחת בברוך לפי שהיא סמוכה לחברתה. ופסקו הגאונים ז"ל כרבנן דאמרי אהבת עולם וכו' ולא כשמואל דאמר אהבה רבה וכו', דיחיד ורבים הלכה כרבים. ועוד כי המטבע הזה יותר נראה נכון שאנו מודים ומברכין ה' יתברך שאוהב אותנו אהבת עולמית שלא פסקה ממנו ולא תפסק, כי מאהבתו אותנו הוכיחנו בגלות ובאהבתו ובחמלתו ישיבנו לקדמותינו על מכוננו ותלנו תל שהכל פונים בו.

The tries to find Biblical support to the practice of reciting אהבה רבה ברורה.

שולחן ערוך אורח חיים סימן ס' סעיף א' – ברכה שנייה: אהבת עולם (הגה: וי"א אהבה רבה, וכן נוהגין בכל אשכנז) . . משנה ברורה סימן ס' ס"ק ב' – וכן נוהגין – היינו בבקר אבל בערב נוהגין לומר אהבת עולם. והטעם שנהגו לומר בבוקר אהבה רבה משום דכתיב חדשים לבקרים רבה אמונתך. וכ"ז לכתחלה אבל בדיעבד אף אם אמר כל הנוסח של אהבת עולם בבוקר יצא ידי חובתו.

The argues that the Biblical support for reciting אהבת עולם is a valid argument only as to reciting אהבת עולם at night.

ברכות דף יא' עמ' ב' – בתוספות ד"ה ורבנן אמרי אהבת עולם הלכך תקנו לומר כו'. והטעם בזה נראה משום דמימרא דשמואל. ומכילה סוגיא דבסמוך משמע דבשחרית אומר אהבה רבה ומה שאמרו בערבית אהבת עולם היינו משום דקרא קא מסייע ליה דכתיב אהבת עולם אהבתיך על כן משכתיך חסד וזה שייך יותר בברכת התורה של ערבית עפ"י מה דאמרינן בכמה דוכתי כל העוסק בתורה בלילה מושכין עליו חוט של חסד ביום, כן נראה לי.

May our Study of אהבה רבה Bring a רבקה בן רבישאל לאפרים פיישל

TRANSLATION OF SOURCES

'א' עמ' א'-MISHNAH. In the morning two blessings are to be said before Kriyat Shma and one after it. In the evening two are said before Kriyat Shma and two after it, one long and one short. Where the Sages ruled that a long Bracha should be said, it is not permitted to say a short one. Where they ordained a short Bracha, a long one is not permitted. A prayer which they ordered to be concluded with a Bracha must not be left without such a conclusion; one which they ordered to be left without such a conclusion must not be so concluded. **GEMARA.** What Brachot does one say in the morning? R. Jacob said in the name of R. Oshaia: Blessed are You who forms light and creates darkness' . . . Which is the other Bracha— Rab Judah said in the name of Samuel: 'With abounding love'. So also did R. Eleazar instruct his son R. Pedath to say: 'With abounding love'. It has been taught to the same effect: We do not say, 'With everlasting love', but 'With abounding love'. The Rabbis, however, say that 'With everlasting love' is said; and it is based on the verse: Yes, I have loved you with an everlasting love; therefore with affection I have drawn you. Rab Judah said in the name of Samuel: If one rose early to study the Torah before he had recited the Shema', he must say a Bracha over the study. But if he had already recited the Shema', he need not say a Bracha, because he has already fulfilled his obligation by saying 'With abounding love'.

ב' עמ' ב'-רי"ף מסכת ברכות דף ה' עמ' ב'—What is the second Bracha? Rav Yehuda said in the name of Shmuel: Ahava Rabbah. Rabbanan said: Ahavat Olam. We learned similarly elsewhere: We do not say Ahavah Rabbah but we do say Ahavat Olam. This position is supported by the verse: Ahavat Olam Ahavateech. We follow the holding of the Rabbanan. The fact that later in the gemara we learn Rav Yehudah said in the name of Shmuel: one who rose from his sleep and wanted to learn before reciting Kriyat Shma he should make a Bracha before commencing to learn. However if he learns for the first time after reciting Kriyat Shma, he does not need to make a Bracha . Why not? Because he fulfilled his obligation to make a Bracha when he recited the prayer Ahava Rabba. This ruling is accordance with the position of Shmuel. The Rabbanan disagree. We already saw that the Rabbanan disagreed and that the holding followed their position. If you should find any further reference to Ahavah Rabbah, know that it expresses the position of Shmuel.

ב' עמוד ב'-תוספות ברכות דף יא' עמוד ב'—Therefore they began the practice to recite Ahavah Rabbah in Tefilat Schacharit and to recite Ahavat Olam in Tefilat Maariv. **רא"ש ברכות פר' א' סימן יב'** The Goanim wrote that we should follow both the position of Shmuel and the position of Rabbanan. That is the practice in Ashkenaz and France to recite Ahavah Rabbah in Tefilat Schacharit and Ahavat Olam in Maariv. **ספר שבולי הלקט ענין תפילה סימן יד**—Rav Tzemach HaGaon wrote: there are places where they recite Ahavah Rabbah and there are places where they recite Ahavat Olam. Rav Yaakov asked Rav Chanuni why do they recite Ahavah Rabbah. Did we not learn that the Rabbanan said to recite Ahavat Olam? They answered him that in the morning we recite Ahavah Rabbah and in the evening we recite Ahavat Olam. Hilchot Gedolot, Rabbi Chananel and Rabbenu Yitzchak Passi held like the Rabbanan. So wrote Rabbi Yeshaya that since the gemara

said like Rabbanan, the Halacha follows the Rabbanan. For what reason should we follow Shmuel as well.

לְיִשְׂרָאֵל-To me, the small one, it appears that they compromised between the position of Shmuel and the Rabbanan for a different reason; i.e. in order to avoid mixing up the Brachot and to not accidentally recite the Bracha that accompanies the Maariv service during the Schacharit service and visa versa. This is also the reason that after Kriyat Shma in the morning service we recite Emet V'Yaatziv and in the Maaariv service we recite Emet V'Emunah even though the words mean the same thing in that the word Yatziv means the same thing as the word Emunah. That is why they did not have the practice of reciting Emes V'Emunah in the Schacharit service. Instead they chose other words to avoid a person making a mistake because the words that follow flow easily from his lips and he could accidentally recite Emes V'Emunah during the Schacharit service and Emes V'Yatzviv in the Maariv service. It therefore appears that was Shmuel's reason for reciting Ahavah Rabbah and not Ahavat Olam in Tephilat Schacharit. That is the real reason why it is a good idea to follow Nusach Ashkenaz.

אֶחָדָּהּ וְנִמְרָה הַבְּרָכָה-After reciting Yotzair Ha'M'Orot, we begin the second Bracha of Kriyat Shma, Ahavat Olam. This Bracha does not open with the words Baruch because it is connected to another Bracha. The Gaonim held like the position of the Rabanan that the second Bracha of Kriyat Shma should begin with the words: Ahavat Olam which is not the position of Shmuel who advocated reciting the words: Ahavah Rabbah. We follow the Rabanan because when there is a dispute between many and one, we follow the many. There is another reason to follow Rabanan. Their choice of words reflects the idea that G-d loves us with a permanent love that has never stopped and will never end. It is G-d's desire to chastise us that has caused us to be sent into exile. It will be G-d's love for us that will cause Him to return to us what we once had. G-d will once again have a home that will be on a hill that everyone will turn to.

א' שְׁעֵף א' מְשֵׁנָה בְּרוּרָה סִימָן ס'-The Second Bracha-Ahavat Olam (RAMAH-Others hold that it is Ahavah Rabbah. That is how we practice in the Ashkenazic world). **ס' מְשֵׁנָה בְּרוּרָה סִימָן ס'**-The RAMAH's comment pertains to Tephilat Schacharit but in Tephilat Maariv we recite Ahavat Olam. The reason they wanted to recite Ahavah Rabbah in the morning service was because of the verse: Chadashim LaB'Karim Rabbah Emunasecha (the connection is the word: Rabbah). That is the practice one should follow but if by accident one recited the blessing Ahavat Olam in Tephilat Schacharit, he still fulfilled his obligation.

ב' עַמִּי ב'-Tosaphot in the comment beginning with the words: V'Rabbanan Omrei states: and so they resolved to recite Ahavah Rabbah in the morning and Ahavat Olam in the night. The reason why that practice evolved is because it appears from the gemara that the conclusion was to recite Ahavah Rabbah in the morning. The reason why they did not decide to recite Ahavah Rabbah at night is because of the verse attributed to the Rabbanan wherein it is written: Ahavat Olam Ahavtich Al Kain MiShachtich Chesed. This verse has special relevance to learning at night in accordance with an adage that appears in several places: all who are involved in Torah study at night, is extended a thread of kindness during the day¹.

1. The **פְּנֵי יְהוֹשֻׁעַ** makes a connection between the word "מְשַׁכְּתִיךְ" found in the verse and the word "מוֹשְׁכֵיךְ" found in the adage.